

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, <http://www.kp.org.pl>

Świebodzin, 19 grudnia 2016 r.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Według informacji medialnych, Sejm w dniu 16 grudnia uchwalił projekt *ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw*. Tryb projektowania tej ustawy, przygotowanej wprawdzie w Ministerstwie Środowiska, lecz wniesionej przez grupę posłów 7 grudnia, uniemożliwił jakiegokolwiek konsultacje społeczne.

Na wstępie podkreślić muszę z ubolewaniem, że sposób uchwalenia przez Sejm przedmiotowej ustawy, niezależnie od innych wątpliwości na temat wieczornego posiedzenia Sejmu 16 grudnia, narusza art. 8 ratyfikowanej przez Polskę o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w sprawach dotyczących środowiska, sporządzonej w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r. (Dz. U. z 2003 nr 78 poz. 706). Zgodnie z tym artykułem, „*Każda ze Stron będzie starać się promować rzeczywisty udział społeczeństwa, na odpowiednim etapie i gdy wszystkie warianty są jeszcze możliwe, w przygotowywaniu przez władzę publiczną (...) powszechnie obowiązujących aktów normatywnych, które mogą mieć znaczące oddziaływanie na środowisko. W tym celu podjęte być powinny następujące kroki: (a) ramy czasowe umożliwiające rzeczywiste uczestnictwo powinny być ustalone, (b) projekty aktów powinny być opublikowane lub w inny sposób dostępne publicznie, oraz (c) społeczeństwo powinno mieć możliwość zgłaszania uwag, bezpośrednio lub poprzez reprezentatywne ciała opiniodawcze. Rezultaty udziału społeczeństwa brane będą pod uwagę tak dalece, jak to jest możliwe*”. Sejm takiej możliwości nie stworzył.

Swoją opinię na temat przedmiotowego projektu ustawy przekazujemy więc na ręce Senatowi, uprzejmie prosząc o rozważenie wniesienia ewentualnych poprawek do ustawy.

W pierwszym rzędzie zaznaczam, że w naszej ocenie przedmiotowa ustawa w całości jest szkodliwa dla systemu ochrony przyrody w Polsce. Art. 1 ustawy zmieniającej pochopnie zmienia przepisy regulujące wycinanie drzew, znosząc zupełnie obowiązek uzyskania zezwolenia na usunięcie drzew ze swojej działki przez osoby fizyczne i rolników. Może to skutkować masowymi wycinkami drzew, wywierającymi negatywny wpływ na krajobraz i może prowadzić do naruszeń przepisów o ochronie gatunkowej roślin, grzybów i zwierząt zasiedlających drzewa, co w przypadku niektórych gatunków uchybiać będzie zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii Europejskiej. Art. 2 ustawy zmieniającej, dekretujący nadrzędność gospodarki leśnej nad przepisami ochrony przyrody, w szczególności nad przepisami o ochronie gatunkowej, jest niezgodny z wymogami art. 5 dyrektywy ptasiej i art 12 dyrektywy siedliskowej UE. Niezgodność tę w zakresie Art 2 sygnalizowało także w swojej opinii Biuro Analiz Sejmowych.

Przyjmuję jednak, że wprowadzenie w/w szkodliwych rozwiązań legislacyjnych było wolą ustawodawcy, który jest świadom możliwych konsekwencji.

Kilka innych rozwiązań projektu ustawy wydaje się jednak niedostatecznie przemyślanych i nie wynika wcale z uzasadnienia tego projektu. W szczególności:

1. Niezasadne jest uchylene art 83a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody (art. 1 pkt 1a ustawy zmieniającej i będący jego konsekwencją art 1 pkt 1b, c ustawy zmieniającej), czyli zniesienie obowiązku uzgadniania z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska usuwania drzew z pasa drogowego dróg publicznych. Obowiązek ten został wprowadzony w 2010 r. w odpowiedzi na masowe wycinanie alei przydrożnych i liczne protesty społeczne wobec takiego zubażania krajobrazu, podkreślające znaczenie alei w krajobrazie kulturowym. Przepis ten nie jest martwy: w wielu przypadkach procedura uzgadniania wycinek drzew przydrożnych z RDOS przyczynia się do znajdowania rozwiązań kompromisowych pomiędzy ochroną alei jako elementu krajobrazu, a poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego. W wielu przypadkach to właśnie podczas wizji lokalnych RDOS identyfikowane jest występowanie w alejach gatunków chronionych, co pozwala rozważyć ewentualne odstępstwa od ochrony gatunkowej i uniknąć naruszeń prawa podczas wycinki. W uzasadnieniu do ustawy, ani w dyskusji nad nią na forum Sejmu, w ogóle nie kwestionowano tego mechanizmu i nie podnoszono żadnych argumentów za jego zniesieniem. Sugerujemy więc rezygnację z art 1 pkt 1 ustawy zmieniającej, czyli pozostawienie zasady, że wydanie zezwolenia na wycinkę drzew z alei przydrożnych wymaga uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Przyrody.
2. Dodanie, w art 83f ustawy o ochronie przyrody artykułu 1b (art. 2b ustawy zmieniającej), uprawniającego Rady Gmin do wprowadzenia w drodze uchwały w zasadzie dowolnych dalszych zwolnień z obowiązku uzyskania zezwolenia na usunięcie drzewa, jest zbyt daleko idące. Skorzystanie przez Rady Gmin z tego uprawnienia może prowadzić do niekontrolowanego usuwania drzew negatywnie oddziałującego na wartości chronione innymi przepisami prawa: w szczególności na formy ochrony przyrody, gatunki chronione, krajobraz. Uważamy, że przedmiotowe uprawnienie Rad Gmin, o ile ma być wprowadzone, to powinno mieć wyraźnie określone granice, minimalizujące ryzyko szkodliwych dla przyrody i krajobrazu konsekwencji. W szczególności proponujemy, by:
 - a) Uprawnienie to nie obejmowało drzew w granicach form ochrony przyrody o których mowa w art 6 pkt 1-9 ustawy o ochronie przyrody, w krajobrazach priorytetowych, w granicach zabytków w sensie ustawy o ochronie zabytków, a także drzew w pasie drogowym dróg publicznych, tj. by usuwanie drzew w formach ochrony przyrody, krajobrazach priorytetowych oraz w alejach przydrożnych zawsze wymagało jednak zezwolenia. Umożliwi to zachowanie koniecznej kontroli nad usuwaniem drzew w tych przypadkach, w których ich usuwanie mogłoby być najbardziej szkodliwe dla przyrody, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego. W tym celu, zdaniu wprowadzającemu do proponowanego nowego art. 1a ustawy zmienianej należałoby nadać brzmienie *„1a. Rada gminy, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, może określić, że przepisów art. 83 ust. 1 nie stosuje się także do innych drzew lub krzewów poza granicami form ochrony przyrody o których mowa w art 6 pkt 1-9, obszarami krajobrazów priorytetowych, obszarem zabytków w rozumieniu ustawy o ochronie zabytków i pasem drogowym drogi publicznej, wskazanych w oparciu o następujące kryteria:..”*. Konsekwentnie, należałoby skreślić dalej pkt 5c i 5a.
 - b) Wskazać przesłankę ustawową do wydania przez Radę Gminy uchwały zwalniającej z obowiązku uzyskania zezwolenia na usuwanie drzew podlegał uzgodnieniu z organem ochrony przyrody, wymagającą wzięcia przez Radę Gminy pod uwagę potrzeb ochrony krajobrazu i przyrody. W szczególności, konieczna jest minimalizacja ryzyka, że bez kontroli będą usuwane drzewa stanowiące siedliska gatunków chronionych (co zazwyczaj jednak daje się powiązać z określonymi rozmiarami, cechami i lokalizacją drzew). W tym celu, należałoby dodać w ustawie zmienianej ust 1a' o brzmieniu *„Rada Gminy, wydając*

uchwałę o której mowa w ust. 1a, bierze pod uwagę potrzeby ochrony krajobrazu i przyrody, w tym w szczególności możliwość zasiedlenia drzew i zadrzewień przez gatunki chronione”.

- c) Projekt uchwały Rady Gminy zwalniającej z obowiązku uzyskania zezwolenia na usuwanie drzew podlegał uzgodnieniu z organem ochrony przyrody. Zamiar wprowadzenia takiego rozwiązania deklarowało w październiku b.r. Ministerstwo Środowiska, odnosząc się do uwag licznie zgłaszanych do ministerialnego, wciąż rozważanego w Ministerstwie, projektu ustawy. W tym celu należałoby dodać w art. 83f dodatkowy ust 1c o brzmieniu „*Projekt uchwały, o której mowa w ust. 1a, wymaga uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska*”.

z poważaniem